

Sygn. akt VU 1181/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Romuald Kompanowski

Protokolant Anna Werner-Dudek

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2016 r. w Kaliszu

odwołania Z. M.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 9 września 2015 r. Nr (...)

w sprawie Z. M.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie wysokości nadpłaty i zwrotu składek

1. **oddala odwołanie**

2. **zgłoszony na rozprawie wniosek o przyznanie prawa do renty rolniczej i emerytury rolniczej przekazuje do rozpoznania Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 września 2015 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził nadpłatę składek na ubezpieczenie społeczne rolników w kwocie 677,17 zł na koncie ubezpieczeniowym Z. M., podlegającą zwrotowi w terminie 30 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył Z. M. wskazując na brak obowiązku opłacania składek od 1998 r. tj. od spełnienia warunków do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wskazując powyższą podstawę faktyczną zaskarżenia, odwołujący wniósł o zmianę decyzji i zwrot składek w kwocie przekraczającej 677,17 zł.

Ponadto skarżący wniósł o przyznanie prawa do renty rolniczej i emerytury rolniczej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił, co następuje:

Poza sporem pozostawało przekazanie organowi rentowemu – Oddziałowi Regionalnemu KRUS w O. przez Urząd Gminy w G. karty ewidencyjnej ubezpieczonego rolnika, w której było zawarte, że Z. M. od 1 sierpnia 1980 r. do dnia do marca 1993 r. był objęty obowiązkiem opłacania składek: na fundusz emerytalny rolników w rozumieniu przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin do dnia 31 grudnia 1982 r., składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników – od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. w

rozumieniu przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, składek na ubezpieczenie emerytalno – rentowe oraz ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników – od dnia 1 grudnia 1991 r. Z karty wynikało, iż wpłata składek na powyższe tytuły miała miejsce do końca 1991 r.

Powyższy stan wynikał z zawarcia przed naczelnikiem gminy w dniu 31 lipca 1980 r. umowy przekazania posiadania i współwłasności gospodarstwa rolnego mocą, której matka odwołującego – W. M. przekazała odwołującemu posiadanie i udział we współwłasności gospodarstwa rolnego. / umowa z dnia 31.07.1980 r. k. 85a akt KRSU /.

Poza sporem pozostawało zaprzestanie przez odwołującego od dnia 1 stycznia 1992 r. dobrowolnego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Egzekwowanie składek na to ubezpieczenie odbywało się od tego czasu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Z uwagi na brak majątku nadającego się do egzekucji, nie zostały w tym czasie ściągnięte jakiegokolwiek kwoty na pokrycie wskazanych zobowiązań

W 1997 r. odwołujący zgłosił w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy załatwiony przez ZUS decyzją odmowną. Odwołanie Z. M. od powyższej decyzji zostało oddalone prawomocnie wyrokiem byłego Sądu Wojewódzkiego w Kaliszu z dnia 30 czerwca 1998 r. w sprawie VU 765/98. (k. 240 – 246 akt KRUS).

Decyzją z dnia 27 stycznia 2003 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał Z. M. prawo do emerytury poczynając od dnia 1 grudnia 2002 r. Stosownie do powyższej decyzji, Prezes KRUS decyzją z dnia 26 lutego 2003 r. stwierdził ustanie obowiązkowego ubezpieczenia rolniczego dla odwołującego poczynając od dnia 1 kwietnia 2003 r. (decyzje k. 149 i 150 akt KRUS). Jednocześnie KRUS przystąpił za pośrednictwem urzędu skarbowego do egzekwowania niezapłaconych składek z przyznanej odwołującemu emerytury. Potrącanie składek z przyznanego świadczenia emerytalnego przekroczyły kwotę zadłużenia, doprowadzając do powstania nadpłaty w kwocie wskazanej w zaskarżonej decyzji.

/bezsporne/

Odwołujący nieprzerwanie zamieszkuje w uzyskanym w 1980 r. gospodarstwie rolnym.

/bezsporne/

Na wysłanego w 1994 r. wezwanie do uregulowania zaległej składki na ubezpieczenie społeczne rolników, odwołujący udzielił odpowiedzi o braku zatrudnienia w gospodarstwie rolnym od dnia 1 stycznia 1992 r. Wskazał także, że gospodarstwa rolnego nie posiada (pismo odwołującego z dnia 09.04.1994 r. k. 3 akt KRUS).

Decyzją z dnia 28 lutego 2002 r. Prezes KRUS stwierdził podleganie przez odwołującego ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek na to ubezpieczenie od dnia 1 sierpnia 1980 r. do nadal. Odwołanie Z. M. od powyższej decyzji oddalone zostało wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 5 kwietnia 2002 r. w sprawie VU 18356/01 (decyzja - k. 118, wyrok – k. 133 akt KRUS).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisami art. 8 i art.17 ustawy z dnia 20 grudnia 1999 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w związku z podleganiem przez rolnika ubezpieczeniu społecznemu: wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu istnieje obowiązek opłacania przez tegoż rolnika składek na ubezpieczenie społeczne. Ani przepisy ustawy wyżej cytowanej ani też przepisy ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stosowanej do ubezpieczeń rolniczych w oparciu o przepis art.52 ust.1 cytowanej na wstępie ustawy, nie przewidują instytucji zwrotu zapłaconych wcześniej składek na ubezpieczenia społeczne powstałe z mocy prawa /z urzędu/. Jeżeli chodzi o sytuację odwołującego, to składki, jakie on uregulował podlegały reżimowi obowiązującej do dnia 31.12.1998 r. ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych. Również i ta ustawa nie przewidywała zwrotu zapłaconych składek na ubezpieczenia społeczne powstałe z urzędu. Regulowanie, zatem

przez odwołującego składek na ubezpieczenia społeczne obowiązkowe a następnie prowadzenie egzekucji składek za okres zaprzestania dobrowolnych wpłat, wynikało z zasady solidaryzmu i na wypadek nie uzyskania świadczenia wynikającego z odpowiedniego ubezpieczenia, czy też ubezpieczeń zwrot składki nie następował. Świadczenie, bowiem było przyznawane w oparciu o odpowiedni okres ubezpieczenia, jednakże bez możliwości zwrotu składek na wypadek odmowy przyznania świadczenia.

Nie było także warunków aby ocenić uprawnienie odwołującego w oparciu o przepisy art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 i 3 cytowanej na wstępie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. Zgodnie z przywołanym przepisami, ubezpieczeni społecznemu rolników podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, chyba że ten rolnik ma ustalone prawo do emerytury lub renty. Zatem aby ustało obowiązkowe ubezpieczenie społeczne rolników, konieczne jest wydanie orzeczenia (decyzji uprawnionego organu względnie wyroku sądowego wydanego w trybie badania odwołania od decyzji organu) przyznającego emeryturę czy rentę. Nie wystarczające jest przy tym wykazanie przez ubezpieczonego istnienia przesłanek ustawowych prowadzących do przyznania świadczenia. Powyższe wskazuje na brak podstaw do badania w niniejszym postępowaniu przesłanek jakimi kierowały się organy rozpatrujące zgłoszone w 1997 r. roszczenie o przyznanie prawa do renty jeśli zapadłe w tej sprawie orzeczenia, zgłoszone roszczenie załatwiały odmownie.

Odwołujący nie spełniał także warunków do uwzględnienia jego roszczenia o zwrot składek w oparciu o ogólne zasady regulujące podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników. Przede wszystkim odwołujący nie wykazał aby po tym jak uzyskał w 1980 r. posiadanie gospodarstwa rolnego, to posiadanie utracił co prowadziłoby do wykazania braku prowadzenia działalności rolniczej. Tym samym odwołujący nie obalił domniemania o jakim jest mowa w art. 38 pkt 1 cytowanej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. Zgodnie z treścią tego przepisu przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu domniemywa się, że właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą na tych gruntach. Za przyjęciem prowadzenia działalności rolniczej na objętych w 1980 r. gruntach przemawia także stan prawny wywołany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 5 kwietnia 2002 w sprawie VU 18356/01 oddalającym odwołanie od decyzji Prezesa KRUS z dnia 28 lutego 2002 r. Nie było zatem podstaw aby wyegzekwowane należności za okres 1 stycznia 1992 – 31.03.2003 uznać za pobrane nienależnie z uwagi na niepodleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników.

W tych warunkach brak było jakichkolwiek podstaw do zaaprobowania wniosku odwołującego zawartego w odwołaniu w części odnoszącej się do żądania zwrotu pobranych składek w kwocie przekraczającej 677,17 zł. Zasadne było tym samym rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 sentencji wyroku.

Zgłoszone dodatkowo roszczenie w przedmiocie przyznania prawa do emerytury rolniczej lub renty rolniczej wykraczało poza ramy przedmiotowe decyzji i jako roszczenie nowe, dotychczas nie rozpoznane przez organ rentowy podlegało przekazaniu temu organowi na podstawie przepisu art. 470¹⁰ § 2 k.p.c.